

Sprawa C-41/22

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

18 stycznia 2022 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Landgericht Erfurt (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

13 stycznia 2022 r.

Strona powodowa:

XXX

Strona pozwana:

Helvetia schweizerische Lebensversicherung

Landgericht Erfurt

[...]

Postanowienie

W przedmiocie skierowania odesłania do
Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

W sprawie

XXX

- strona powodowa -

[...]

przeciwko

Helvetia schweizerische Lebensversicherung [...]

- strona pozwana -

[...]

W przedmiocie unieważnienia umowy ubezpieczenia na życie/ ubezpieczenia emerytalnego wskutek odstąpienia od umowy

Landgericht Erfurt (sąd krajowy w Erfurcie) ósma izba cywilna [...] w dniu 13.1.2022 R.

postanawia:

- I. Postępowanie zostaje zawieszone.
- II. Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej zostają przedstawione, na podstawie art. 267 TFUE, następujące pytania dotyczące wykładni prawa Unii:
 1. Czy prawo Unii, a w szczególności art. 15 ust. 1 drugiej dyrektywy w sprawie ubezpieczeń na życie, art. 31 trzeciej dyrektywy w sprawie ubezpieczeń na życie oraz art. 35 ust. 1 dyrektywy 2002/83 w związku z art. 38 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej stoją na przeszkodzie przepisom krajowym lub orzecznictwu, zgodnie z którym to na ubezpieczającym, po skorzystaniu przezeń z prawa do odstąpienia od umowy, spoczywa ciężar podniesienia okoliczności faktycznych i ciężar dowodu dla celu obliczenia korzyści uzyskanych przez samego ubezpieczyciela? Czy zgodnie z prawem Unii, a w szczególności z zasadą skuteczności, istnieje w przypadku zgodności z prawem takiego rozkładu ciężaru podniesienia okoliczności faktycznych i ciężaru dowodu wymóg, aby ubezpieczającemu w zamian przysługiwały w stosunku do ubezpieczyciela roszczenia o udzielenie informacji lub inne ułatwienia w dochodzeniu jego praw?
 2. Czy zabronione jest powoływanie się przez ubezpieczyciela – który nie poinformował ubezpieczającego o przysługującym mu prawie do odstąpienia od umowy lub też przekazał mu błędne w tym zakresie informacje – przeciwko wynikającym z tego praw ubezpieczającego, takim jak w szczególności prawo odstąpienia od umowy, na przedawnienie, nadużycie prawa lub upływ czasu?
 3. Czy zabronione jest powoływanie się przez ubezpieczyciela – który nie przekazał ubezpieczonemu żadnych informacji konsumenckich lub też przekazał mu w tym zakresie informacje były błędne lub niepełne – przeciwko wynikającym z tego praw ubezpieczającego, takim jak w szczególności prawo odstąpienia od umowy, na przedawnienie, nadużycie prawa lub upływ czasu?

A. Stan faktyczny i postępowanie główne

Strony postępowania – ubezpieczający i ubezpieczyciel – prowadzą spór w przedmiocie całkowitego unieważnienia umowy ubezpieczenia, która została zawarta w tzw. trybie ofertowym.

Strona powodowa zawarła z pozwanym ubezpieczycielem w 2008 r. umowę ubezpieczenia emerytalnego powiązaną z funduszami inwestycyjnymi. Wraz ze złożoną ofertą zostały przekazane stronie powodowej informacje, które winien otrzymać konsument (zwane dalej „informacjami konsumenckimi”). Strony nie zgadzają się co do szczegółowych okoliczności zaistnienia tej sytuacji.

Strona powodowa oświadczyła w 2020 r., że odstępuje od umowy na podstawie § 8 Gesetz über den Versicherungsvertrag (ustawy o umowie ubezpieczenia, zwanej dalej „VVG”) w poprzednio obowiązującej wersji. Podnosi ona, że poinformowanie jej o prawie do odstąpienia od umowy było wadliwe zarówno pod względem formy, jak i treści. Uzasadnia ona swe odstąpienie od umowy również tym, że nie otrzymała wszystkich informacji konsumenckich czy też tym, że informacje były niekompletne.

Strona powodowa w istocie domaga się – z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia – zwrotu uiszczonych w międzyczasie składek, jak również zwrotu przysporzonych ubezpieczycielowi korzyści w postaci pożytków, które ten z nich uzyskał. W celu obliczenia odszkodowania z tytułu tych pożytków strona powodowa żąda od pozwanej udzielenia szczegółowych informacji, dotyczących rozdysponowania zapłaconych przez niego składek do poszczególnych pozycji, takich jak koszty administracyjne, koszty uzyskania, koszty ryzyka czy też kwota zaoszczędzona, lub też informacji na temat konkretnego sposobu, w jaki zostały wykorzystane te składki.

Pozwany zakład ubezpieczeń wychodzi z założenia, że w prawidłowy sposób przekazał on zarówno informacje na temat odstąpienia od umowy, jak i wszystkie istotne informacje konsumenckie. Kwestionuje on wszystkie podniesione przez stronę powodową roszczenia o udzielenie informacji. Ponadto zakład ubezpieczeń powołuje się na przedawnienie lub nadużycie prawa w rozumieniu § 242 BGB. Wskazuje on, że przez okres dwunastu lat wykonywanie zawartej między stronami umowy nie wiązało się z żadnymi problemami. Jego zdaniem po upływie maksymalnie dziesięciu lat musi zostać wprowadzony pokój prawny. Zgodnie z prawem niemieckim również w przypadku roszczenia o uchylenie skutków oświadczenia woli z powodu podstępu należy przyjąć – niezależny od posiadanej przez poszkodowaną wiedzy – termin dziesięciu lat.

Sporne między stronami jest to, czy aktualne orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie przedawnienia i nadużycia prawa odnoszące się do odstąpienia od umowy konsumenckiej może zostać przeniesione na grunt prawa ubezpieczeniowego.

B. Ramy prawne

Przepisy prawa niemieckiego, które są decydujące dla rozstrzygnięcia sporu i które obowiązywały w momencie zawarcia umowy:

Paragraf 8 VVG w poprzednio obowiązującej wersji

1) *Ubezpieczający może w ciągu dwóch tygodni odstąpić od zawarcia umowy. Odstąpienie to jest przekazywane do wiadomości ubezpieczyciela na piśmie i nie musi zawierać podania przyczyny; do dochowania terminu wystarcza wysłanie przed jego upływem pisma zawierającego oświadczenie o odstąpieniu.*

2) *Bieg terminu na wykonanie prawa do odstąpienia od umowy rozpoczyna się z chwilą, gdy ubezpieczający otrzymał na piśmie następujące dokumenty:*

1. *polisę ubezpieczeniową oraz postanowienia umowne, w tym Ogólne Warunki Ubezpieczenia, jak również dalsze informacje zgodnie z § 7 ust. 1 i 2; oraz*

2. *jasno sformułowaną informację o prawie do odstąpienia od umowy i o skutkach prawnych tego odstąpienia, w której przysługujące ubezpieczającemu uprawnienia objaśnione są w zależności od wykorzystanego środka komunikacji i która zawiera nazwisko i adres osoby, której należy przekazać oświadczenie o odstąpieniu od umowy, jak również wskazanie momentu, od którego termin [przedawnienia tego prawa] rozpoczyna swój bieg oraz odesłanie do przepisów zawartych w § 1 zdanie drugie.*

Podanie informacji do wiadomości spełnia wymogi określone w zdaniu 1 pkt 2, jeżeli zastosowany został wzór opublikowany przez Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości na podstawie § 5 rozporządzenia wykonawczego. Ciężar dowodu, że dokumenty te zostały doręczone, spoczywa na ubezpieczycielu.

Paragraf 242 Bürgerliches Gesetzbuch (niemieckiego kodeksu cywilnego, zwanego dalej „BGB”) – Świadczenie w dobrej wierze

Dłużnik jest zobowiązany do wykonania świadczenia zgodnie z wymogami dobrej wiary i z uwzględnieniem obowiązujących zwyczajów.

C. Znaczenie pytań prejudycjalnych dla rozstrzygnięcia sporu i kontekst, w jakim zostały one zadane

Istotą tego odesłania prejudycjalnego jest ustalenie, czy i w jakim zakresie przepisy lub orzecznictwo krajowe – Law in Books („prawo teoretyczne”) i Law in Action („prawo praktyczne”) – mogą utrudniać lub uniemożliwiać wykonywanie praw przysługujących ubezpieczającemu lub też, czy ubezpieczającemu przysługuje wobec ubezpieczyciela, w celu dochodzenia podnoszonych przeze roszczeń, roszczenie o udzielenie informacji lub też inne

ułatwienia w dochodzeniu jego praw. W szczególności należy wyjaśnić, jakim ograniczeniom może podlegać wykonywanie uprawnień konsumenckich w prawie ubezpieczeniowym. Czy ubezpieczyciel może powoływać się na przedawnienie, nadużycie prawa lub upływ czasu nawet wówczas, gdy informacja o prawie do odstąpienia od umowy była niewystarczająca lub też nie przekazano mu niezbędnych informacji konsumenckich?

Skierowane do Trybunału Sprawiedliwości odesłanie nie obejmuje tych elementów zaistniałego między stronami sporu, które dotyczą kwestii tego, czy poinformowanie o prawie do odstąpienia od umowy było prawidłowe pod względem formalnym i merytorycznym lub też, czy zawarto w nim wszystkie niezbędne informacje konsumenckie. Nie chodzi tu bowiem w pierwszej kolejności o problematykę wykładni („interpretation”), lecz jedynie o stosowanie prawa („application”), które należy do obowiązków sądów krajowych jako sądów Unii. W tym zakresie istnieje już bowiem orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, jak również Bundesgerichtshof (Federalnego Trybunału Sprawiedliwości), efektem czego te kwestie te mogą zostać wyjaśnione w toku postępowania odwoławczego (zob. tylko ETS, wyrok z dnia 19 grudnia 2019 r., od C-355/18 do C-357/18 i C-479/18, ECLI:EU:C:2019:1123; zob. też opinię rzecznika generalnego M. Bobeka z dnia 2 września 2021 r., C-143/20 i C-213/20, ECLI:EU:C:2021:687).

1. W przedmiocie pierwszego pytania prejudycjalnego

Najbardziej istotną tu kwestią jest to, czy i jaki **ciężar przedstawienia okoliczności faktycznych i dowodu** spoczywa na konsumentce przy dochodzeniu przezeń przed sądem uzasadnionych roszczeń o unieważnienie umowy ubezpieczenia, do której zawarcia nie doszło. Czy przysługują mu świadczenia, które zakład ubezpieczeń faktycznie uzyskał z tytułu opłaconych składek, względnie czy przysługują mu wobec ubezpieczyciela **roszczenia o udzielenie informacji?**

a) W dziedzinie ubezpieczeń na życie nie została przeprowadzona pełna harmonizacja. Państwa członkowskie mogą zatem określić zakres i granice roszczeń przysługujących ubezpieczającemu po skorzystaniu z prawa do odstąpienia od umowy. Są one przy tym zobowiązane do przestrzegania zasad równowagi i skuteczności.

Zgodnie z prawem niemieckim ubezpieczającemu przysługuje prawo do zapłaconych już składek, pomniejszonych o minimalny udział w ryzyku, a także do odszkodowania za uzyskane dzięki tym składkom pożytki. Ubezpieczyciel czerpiący korzyści z pieniędzy ubezpieczającego jest więc zobowiązany do wypłacenia wygenerowanych zysków.

Jest to dozwolone przez prawo Unii, w odróżnieniu od tego, co ma miejsce – ze względu na pełną harmonizację, w ramach której nie przewidziano, odszkodowania za uzyskane pożytki – w przypadku odstąpienia od umowy

kredytu (zob. w tym przypadku wyrok z dnia 4 czerwca 2020 r. Leonhard, C-301/18, ECLI:EU:C:2020:427).

Należy dążyć do osiągnięcia sprawiedliwej i rozsądnej równowagi między uzasadnionymi interesami ubezpieczających, interesami wspólnoty ubezpieczonych oraz uzasadnionymi interesami ubezpieczycieli i branży ubezpieczeniowej. Pytanie brzmi, czy udało się to osiągnąć w Niemczech w odniesieniu do odszkodowania z tytułu pożytków [ze składek].

b) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Bundesgerichtshof to na ubezpieczającym, który podnosi roszczenie o pożytki faktycznie uzyskane przez ubezpieczyciela z jego składek, spoczywa ciężar przedstawienia okoliczności faktycznych i ciężar dowodu w tym zakresie. W związku z tym to ubezpieczający musi podnieść, a w razie potrzeby – udowodnić – zaistnienie i wysokość faktycznie uzyskanych pożytków. W tym względzie powinien on odwołać się do konkretnej sytuacji finansowej pozywanego ubezpieczyciela (zob. zawierające streszczenia BGH, wyrok z dnia 29 kwietnia 2020 r. – IV ZR 5/19, ECLI:DE:BGH:2020:290420UIVZR5.19.0, pkt 16).

Na przestrzeni lat Bundesgerichtshof odrzucił szereg sposobów ich obliczania, jak również metod stosowanych przez podnoszących roszczenia konsumentów w celu wymaganego samodzielnego ustalenia wysokości tego odszkodowania za uzyskane pożytki.

Kryteria ustalone w niemieckim orzecznictwie nakładają na ubezpieczającego obowiązek przeprowadzenia pogłębionych poszukiwań i przedstawienia wyczerpujących okoliczności faktycznych. To konsument powinien bowiem ustalić, na podstawie informacji podawanych do wiadomości przez swojego ubezpieczyciela lub z publicznie dostępnych źródeł, takich jak publikowane sprawozdania roczne ubezpieczyciela, jaka jest jego sytuacja finansowa oraz, na przykład, jaki zyski osiągnął dany fundusz i jaki jest jego wynik finansowy, aby następnie oprzeć na nich swoje roszczenie [zob. BGH, wyrok z dnia 11 listopada 2015 r. – IV ZR 513/14, pkt 50; Thüringer Oberlandesgericht (wyższy sąd krajowy Turynii), wyrok z dnia 31 lipca 2020 r. – 4 U 1245/19, pkt 67 i nast.] Oczywiście często dla ubezpieczających te wymogi są nadmierne, aby być w stanie uczynić im zadość. Można domniemywać, że z tego powodu rezygnują oni z dochodzenia swoich praw.

W związku z tym zachodzą poważne wątpliwości, czy ta praktyka prawna jest zgodna z zasadą skuteczności (zob. w sprawie ciężaru dowodu w odniesieniu do nieuczciwych warunków umownych wyrok Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 10 czerwca 2021 r. BNP Paribas Personal Finance, od C-776/19 do C-782/19, ECLI:EU:C:2021:470). Nałożenie na ubezpieczającego ciężaru dowodu i przedstawienia okoliczności dotyczących pożytków może nadmiernie utrudnić mu wykonywanie praw przyznanych w dyrektywach dotyczących ochrony konsumentów, w szczególności w zakresie ubezpieczeń na życie.

W każdym razie przewidziana w prawie Unii zasada skuteczności skutkuje złagodzeniem tego ciężaru dowodu w sytuacji, gdy konsument lub, bardziej ogólnie rzecz ujmując, podmiot prawa Unii, nie jest w stanie przedstawić wymaganego dowodu z tego względu, że istotne informacje nie są dla niego dostępne lub też dostęp ten jest utrudniony (zob. także wyrok Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 4 czerwca 2015 r., C-497/13, ECLI:EU:C:2015:357). Klasyczne mechanizmy cywilnego prawa procesowego, oparte na formalnej równości stron i zasadzie *actori incumbit probatio*, okazują się w sprawach takich jak niniejsza niewystarczające do tego, aby konsumenci mogli skutecznie i efektywnie dochodzić swych roszczeń. Wreszcie, nie można pominąć faktu, że wykonanie przez konsumenta prawa do odstąpienia od umowy wiąże się z założeniem, że jego ubezpieczyciel uchybił zobowiązaniom umownym. W związku należy wziąć pod uwagę możliwość zastosowania tu logiki sankcji.

c) Czy w przypadku, gdy ciężar przedstawienia okoliczności faktycznych i ciężar dowodu spoczywa na konsumencie, przysługują mu za to w zamian w stosunku do ubezpieczyciela roszczenia o udzielenie informacji lub inne ułatwienia w dochodzeniu jego praw?

Byłoby to zgodne z przejawiającą się w prawie Unii ogólną tendencją, zgodnie z dowody – w rozumieniu *disclosure* – powinny zostać ujawnione przez stronę przeciwną. Ma to na przykład zastosowanie w przypadku prawa antymonopolowego lub prawa własności intelektualnej [zob. również art. 18 dyrektywy (UE) 2020/1828 w sprawie powództw przedstawicielskich wytaczanych w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów].

Przysługujące ubezpieczającemu wobec ubezpieczyciela roszczenie o udzielenie informacji mogłoby mieć za podstawę art. 31 ust. 1 do trzeciej dyrektywy w sprawie ubezpieczeń na życie i załącznik do niej. Rzecznik generalna E. Sharpston była zdania, że, w przypadku umowy ubezpieczenia na życie z elementem inwestycyjnym, w której przewidziana wysokość świadczenia ubezpieczeniowego zależy od sposobu wykorzystania składki przez ubezpieczyciela, ubezpieczyciel ten jest zobowiązany wskazać ubezpieczającemu przed zawarciem umowy – a w przypadku zmian umowy również w okresie jej obowiązywania – do jakich celów zostanie wykorzystana jego składka, tak aby ułatwić podjęcie decyzji; przeznaczenie składki zostać określone poprzez odwołanie się do konkretnych kwot albo wartości wyrażonych procentowo. Ubezpieczającemu należy wyjaśnić przynajmniej istotne w jego przypadku kryteria (opinia z dnia 12 kwietnia 2014 r., C-51/13, ECLI:EU:C:2014:1921).

Jeżeli ubezpieczyciel jeszcze przed zawarciem umowy – w miarę istniejących możliwości – musi udzielić konkretnej informacji o wykorzystaniu składek poprzez odwołanie się do konkretnych kwot albo wartości wyrażonych procentowo, to tym bardziej może być zobowiązany do udzielenia informacji o konkretnym wykorzystaniu tych składek już po rozwiązaniu umowy, jeżeli z tej

kwoty składek rzeczywiście uzyskano pożytki, tak aby umożliwić **unieważnienie** tej umowy ubezpieczenia w sposób kompleksowy.

2. W przedmiocie drugiego i trzeciego pytania prejudycjalnego

Choć prawo do odstąpienia od umowy wynika z braku podania do wiadomości konsumenta wymaganych przez prawo unijne istotnych dlań informacji czy też podania informacji, które są błędne, w Niemczech wielokrotnie ubezpieczyciele i sądy powołują się na aspekty związane z przedawnieniem i nadużyciem prawa w celu odmowy uwzględnienia prawa do unieważnienia umowy lub roszczeń odszkodowawczych z powodu podania do wiadomości błędnych informacji [...] [odniesienie do doktryny].

Bundesgerichtshof uważa, że, nawet w braku udzielenia informacji o prawie do odstąpienia od umowy, ale najczęściej w przypadku udzielenia błędnej informacji o tym prawie, wykonanie prawa do odstąpienia jest niedopuszczalne, jeżeli w danej sprawie zachodzą szczególnie poważne okoliczności (zob. ostatnio BGH, postanowienie z dnia 8 września 2021 r. w sprawie IV ZR 133/20, ECLI:DE:BGH:2021:080921BIVZR133.20.0, pkt 17; zob. także BGH, wyrok z dnia 10 lutego 2021 r. – IV ZR 32/20, ECLI:DE:BGH:2021:100221UIVZR 32.20.0, pkt 17 i nast.) To samo dotyczy przypadków, w którym informacji konsumenckich nie podano lub były one błędne. W postępowaniu odwoławczym takie wyjątki są uwzględniane dość często.

Bundesgerichtshof najwyraźniej dopuszcza, że wystarczy, iż na zachowanie ubezpieczającego składają się obiektywnie sprzeczne ze sobą elementy. Najpierw pozwala on w momencie zawarcia umowy, aby przyznany i podany mu do wiadomości termin na wykonanie prawa do odstąpienia upłynął i regularnie opłaca uzgodnione składki ubezpieczeniowe. Wobec tego, podnosząc później, że umowa nigdy nie istniała i żądając zwrotu składek od ubezpieczyciela, który mógł mieć uzasadnione oczekiwania co do istnienia tej umowy, ubezpieczający zachowuje się w sposób sprzeczny ze swoim wcześniejszym, długotrwałym i leżącym w jego interesie, zachowaniu. W każdym razie do [uwzględnienia] zarzutu nadużycia prawa nie jest wymagane istnienie po stronie ubezpieczającego ani winy, ani nieuczciwego zamiaru. Wystarczy jedynie, aby zachowanie uprawnionego wzbudziło u drugiej strony zasługujące na ochronę prawną oczekiwania co do istnienia pewnej sytuacji faktycznej lub prawnej.

To odwołanie się przez Bundesgerichtshof do pojęcia dobrej wiary, o którym mowa w § 242 BGB, jawi się jednak jako problematyczne w świetle – bezwzględnie obowiązującego i nadrzędnego – prawa Unii i obfitego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości [odesłanie do doktryny].

W związku z tym zarzut oparty na nadużyciu prawa podlega ścisłym ograniczeniom i wymaga szczególnego uzasadnienia. Zgodnie z wynikającymi z utrwalonego orzecznictwa wymogami do potwierdzenia zaistnienia nadużycia prawa wymagane jest co do zasady zaistnienie czynnika subiektywnego (zob.

w przedmiocie terminów przedawnienia wyroki Trybunału Sprawiedliwości z dnia 10 czerwca 2021 r., od C-776/19 do C-782/19, ECLI:EU:C:2021:470, pkt 46; zobacz ponadto wyrok z dnia 19 grudnia 2019 r. Rust-Hackner i in., od C-355/18 do C-357/18 i C-479/18, ECLI:EU:C:2019:1123, pkt 69 i nast., zobacz również wyrok z dnia 19 grudnia 2013 r., Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, pkt 27).

Konsument musi być zatem świadomy swoich praw, co właśnie nie miało miejsca w niniejszym przypadku. W interesie ochrony konsumentów leży to, aby nie istniała możliwość ograniczenia przysługujących im praw (zob. wyrok Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 9 września 2021 r. Volkswagen Bank i in., C-33/20, C-155/20 i C-187/20, ECLI:EU:C:2021:736).

Takie oparte na ochronie konsumenta podejście znajduje również potwierdzenie w art. 38 Karty, której co najmniej ducha należy uwzględnić w niniejszym przypadku. W art. 38 Karty ustanowiona została zasada, zgodnie z którą w politykach Unii zapewnia się wysoki poziom ochrony konsumentów. Towarzyszy temu wymóg optymalizacji. Zakres stosowania karty praw podstawowych – jako *supreme law of the land* i *living instrument* – jest w niniejszej sprawie otwarty, to znaczy, że ma ona zastosowanie i ustanawia zobowiązania zarówno dla Unii Europejskiej, jak i jej państw członkowskich. Możliwość zastosowania prawa Unii, w niniejszym przypadku prawa ubezpieczeń w skali europejskiej, obejmuje i warunkuje możliwość stosowania praw podstawowych zagwarantowanych w Karcie (wyrok z dnia 26 lutego 2013 r. Åkerberg Fransson, C-617/10, ECLI:EU:C:2013:105, pkt 21).

Ponadto powinna istnieć możliwość przeniesienia na grunt prawa ubezpieczeniowego podstawowych zasad, jakie zostały określone w aktualnym orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości odnośnie do przedawnienia i nadużycia prawa w przypadku odstąpienia od umowy kredytu konsumenckiego (zob. szczegółowo ETS, wyrok z dnia 9 września 2021 r., C-33/20, C-155/20 i C-187/20, ECLI:EU:C:2021:736).

Trybunał orzekł, że kredytodawca nie może podnosić zarzutu przedawnienia wobec wykonania przez konsumenta prawa do odstąpienia od umowy, jeżeli informacje, których podanie do wiadomości jest obowiązkowe na gruncie mającej zastosowanie dyrektywy, nie zostały zawarte ani w umowie o kredyt ani nie zostały one należycie podane do wiadomości w późniejszym terminie, i to niezależnie od tego, czy konsument wiedział o przysługującym mu prawie do odstąpienia od umowy, przy czym nie można mu przypisać odpowiedzialności za ten brak wiedzy. To samo dotyczy powołania się na nadużycie prawa.

Należy uznać, że brak jest jakiegokolwiek przekonującego powodu, dla którego to orzecznictwo nie miałoby mieć zastosowania również w dziedzinie prawa ubezpieczeniowego.

Wreszcie, sąd odsyłający odsyła do porównywalnego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym skierowanego przez Landgerichts Erfurt w dniu 30 grudnia 2021 r. ([...](C-2/22) - w odniesieniu do zawarcia umowy ubezpieczenia zgodnie z tak zwanym modelem „polisy ubezpieczeniowej”, jak również kwestii przedawnienia i nadużycia prawa.

[...]

DOKUMENT ROBOCZY